

Tilburg, 's-Hertogenbosch, Oisterwijk, Goirle etc., 7 april 2025

Geacht College, geachte Raad,

Met verbazing hebben wij kennisgenomen van het besluit van B&W van de gemeente Sint-Michielsgestel om de zogenoemde Beekvlietboerderij te onttrekken aan haar maatschappelijke functie, waardoor de Stichting Gijzelaarskampen Sint-Michielsgestel binnen nu en een jaar dakloos dreigt te worden. De boerderij functioneert nu succesvol als informatie-, documentatie- en educatiecentrum waar de geschiedenis van de gijzelaarskampen en van de gijzelaars die tijdens de Tweede Wereldoorlog verbleven in Beekvliet, Haaren en de Ruwenberg, levend wordt gehouden.

Gelukkig is er nog geen sprake van voldongen feiten. Daarom willen we er bij u op aandringen om, in samenspraak met de Stichting en andere relevante provinciale en nationale partijen, op zoek te gaan naar een andere, meer passende oplossing om recht te doen aan het belang van deze plek en zijn geschiedenis.

Dit belang stijgt ver uit boven het lokale en zelfs provinciale niveau en vraagt om het vinden van een oplossing die recht doet aan de plaats van 'Beekvliet' in de geschiedenis van oorlog, vrede en vrijheid in Nederland. Zo neemt het gijzelaarskamp in Beekvliet een cruciale plek in in het geheel van de kampen en gevangenissen in en rond 's-Hertogenbosch, Vught, Haaren en Sint-Michielsgestel. Nergens anders in Nederland is binnen zo'n beperkt gebied de impact van repressie en vervolging door de bezettende macht zo zichtbaar en tastbaar. Naast de gijzelaars gaat het om alle categorieën gevangenen en vervolgd: Joden, verzetsmensen, Jehova's getuigen, studenten, stakers, de geheim agenten van het Englandspiel, zogenaamde asociale, et cetera. Afgezien van het historisch belang en de blijvende betekenis voor nabestaanden heeft dit zogeheten *terrorscape* of beladen landschap ook een groot potentieel voor educatie op alle onderwijsniveaus en voor cultuurtoerisme.

Het nationale belang strekt zich eveneens uit tot de naoorlogse geschiedenis, omdat in de 'geest van Gestel' het fundament werd gelegd onder de naoorlogse overlegeconomie en de opbouw van de verzorgingsstaat. Niet voor niets zal de SER dit najaar naar Sint-Michielsgestel komen om hier te herdenken dat de Raad 75 jaar bestaat en de Stichting van de Arbeid tachtig jaar. Naast een *guilty landscape* is dit immers ook de fysieke plek waarop voor- en naoorlogse prominenten nadachten over de grondslagen van de rechtsstaat zoals die na de oorlog gestalte kreeg.

Heel concreet heeft Stichting Gijzelaarskampen Sint-Michielsgestel in samenwerking met Gymnasium Beekvliet en met steun van het Vfonds een toonaangevend programma voor burgerschapsonderwijs en bewustwording ontwikkeld. De expositie in de Beekvlietboerderij geeft leerlingen door de ervaring van een authentieke plek de historische sensatie mee dat wat hier is gebeurd, bepalend is geweest voor de naoorlogse ontwikkeling van democratisch burgerschap en rechtsstaat. Hiermee is 'Beekvliet' van grote betekenis voor het heden en de toekomst, zeker nu de rechtsstaat en democratische verworvenheden onder druk staan. De uitbouw van dit programma in samenwerking met het hele onderwijsveld (Primair, Voortgezet, Middelbaar Beroeps- en Wetenschappelijk Onderwijs) in de provincie en daarbuiten is één van de kansen die gefnuikt zou worden door het sluiten van de Beekvlietboerderij zonder een duurzame, passende oplossing.

We realiseren ons dat de concretisering van een (nieuw) informatie-, documentatie- en educatiecentrum in de Beekvlietboerderij of in een andere, fysieke vorm het nodige denk- en doewerk vergt. Maar de beslissing van vorige week maakt het onmogelijk op een zorgvuldige manier toe te werken naar een duurzame toekomst van zo'n centrum op of nabij deze plaats.

Wij roepen het College en de Raad dan ook dringend op om het genomen besluit ongedaan te maken. Als integraal behoud van de Beekvlietboerderij niet haalbaar is, dan dient op of nabij deze locatie een herinneringscentrum in een andere vorm te worden gevestigd. We raden u aan hiervoor in gesprek te gaan met provinciale en landelijke partijen om de (locatie van de) Beekvlietboerderij te ontwikkelen tot centrum waar geschiedenis, herinnering, onderwijs, kennisoverdracht en toeristisch bezoek een duurzame plek vinden. Nu de ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog ons ontvallen, vormen de authenticiteit en historische ervaring die op plekken als Beekvliet beleefd kunnen worden, een grondslag voor morele en democratische bewustwording die gekoesterd en uitgebouwd moet worden.

Van harte zijn ondergetekenden bereid hierover met u het gesprek aan te gaan over de manier waarop we deze *lieu de mémoire* kunnen behouden en opnieuw vormgeven.

Met vriendelijke groet,

Caroline Belt, programmadirecteur Brabant Herinnert

Prof. dr. Marc van Berkel, bijzonder hoogleraar Holocausteducatie Radboud Universiteit Nijmegen

Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld, lid Raad van Advies Stichting Gijzelaarskampen, bijzonder hoogleraar Cultuur in Brabant Tilburg University

Micha Bruinvels, directeur Nationaal Monument Kamp Amersfoort

Ans Buys, lid Raad van Advies Stichting Gijzelaarskampen, lid Raad van Toezicht Nationaal Monument Kamp Vught en Erfgoed Brabant

Joël Cahen, oud-directeur Joods Historisch Museum en oud-leerling van Beekvliet

Prof. dr. Wim van de Donk, voorzitter Nationaal Comité 4 en 5 mei, rector magnificus en collegevoorzitter Tilburg University

Jeroen van den Eijnde, directeur Nationaal Monument Kamp Vught

Carla Faassen, lid Raad van Advies Stichting Gijzelaarskampen en rector Gymnasium Beekvliet

Onno Hoes, lid Raad van Toezicht Nationaal Monument Kamp Vught en Nationaal Comité 4 en 5 mei, oud-gedeputeerde

Roderick van de Mortel, oud-burgemeester van Vught

Bert Pauli, lid Raad van Advies Stichting Gijzelaarskampen, oud-gedeputeerde

mr. dr. Ton Rombouts, Voorzitter Raad van Toezicht Vfonds, oud-burgemeester van 's-Hertogenbosch

Mark van Stappershoef, voorzitter Raad van Toezicht Erfgoed Brabant, burgemeester van Goirle
(waar in 1942 vijf Beekvlietgijzelaars zijn gefusilleerd en jaarlijks worden herdacht)

Patrick Timmermans, directeur-bestuurder van Erfgoed Brabant

Anna Zwezerijnen, directeur Bevrijdingsfestival Brabant